

Akwụkwọ Daniel - Nọmba Iri Asaa na Ise

Ntunyere Amụma ndị ahụ: Site n'Ozi Aizaya ruo na Mkpughe nke Ụbọchị Ndi A

Jeff Pippenger
2024-02-08

Dịka Aizaya si ewebata ozi nke afọ iri isii na ise ahụ nọchiri anya ya (isi nke asaa, amaokwu nke asatọ) n'ihu onye ndu ojọọ nke Jerusalem, o mere ya n'akuku "ubi onye na-asa ákwà" na "ngwụcha ọwa mmiri nke ọdọ mmiri di elu," n'afọ 742 T.K. 742 T.K. nọchiri anya 1863, n'ihu na Jisọs na-egosi mgbe niile ọgwụgwụ site ná mmalite. Nnupuisi nke 1863, n'aka nke ọzọ, nọchiri anya iwu Sọnde di na United States, n'ihu na Jisọs na-eji mgbe niile mmalite nke ihe gosi ọgwụgwụ nke ihe. 1863 bu mmalite nke chọchị Adventist Laodisia e debanyere n'iwu, a na-ahapụkwa chọchị ahụ ka ọ buru nkịtị n'oge "nnukwu ala ọma jijiji" nke iwu Sọnde. Olee otú ụlọrụ a na-achị n'iwu site n'aka Ọchịchị (ọ bughị n'uzọ ọzọ nke Chọchị ichị Ọchịchị), ga-esi nọgide na-akwado ụbọchị izu ike nke ụbọchị nke asaa, n'oge mgbe ọchịchị ahụ ahụ n'onwe ya na-amachibido n'iwu ife ofufe n'ụbọchị nke asaa ahụ?

Na mbido na njedebe nke ozi Kraịst, O mere ka ụlọ nsọ ahụ di ọcha. N'ime ime ka ụlọ nsọ ahụ di ọcha nke mbụ, Kraịst kowara na ndi ndu emeela "ụlọ Nna ya" ebe ndi ohi bi, ma n'ime ime ka ụlọ nsọ ahụ di ọcha nke ikpeazu, O gosiri na a hapuru "ụlọ ha" nye ha ka ọ buru ihe togboro n'efu. Izrel oge ochie na-egosi Izrel nke oge a. O wuru ma mee ka ụlọ nsọ ndi Millerite di ọcha na mbido Adventizim, ma n'ime ime ka ọ di ọcha nke ikpeazu, ya bu, ime ka otu narị puku na iri anọ na anọ di ọcha, a na-awupu Adventizim Laodisia n'onu Ya, ma "ụlọ ha" wee hapuriri togboro n'efu.

Aizaya nọ n'ubi nke onye na-asa ákwà mgbe ọ zutere eze Ehaz n'ihu. Ubi nke onye na-asa ákwà na-anochi anya ime ka mmadu di ọcha nke Onye-Ozi nke Ọgbugba-ndu mezuru, onye na-abia n'ulo nsọ Ya na mberede, ma na-eme ka umu ndi Liva di ọcha dika e ji "ncha nke onye na-asa ákwà" eme ya. E mezuru ime ka mmadu di ọcha a na mmalite nke Adventism, a ga-emezukwa ya ọzọ na ọgwụgwụ.

Lee, M gēziga onye-ozu m, ọ ga-akwado kwa uzọ n'ihu m: Onye-nwe-anyi, onye unu na-achọ, ga-abia na mberede n'ulo nsọ ya, ọbuna onye-ozu ọgbugba-ndu ahụ, onye unu na-enwe mmasi n'ime ya: lee, ọ ga-abia, ka Jehova nke usuu ndi agha kwuru. Ma ọnye ga-anogide n'ubochi obibia ya? ọnyekwa ga-eguzo mgbe ọ putara? n'ihu na ọ di ka oku nke onye na-eme ka ọla di ọcha, dikwa ka ncha nke ndi na-asacha uwe: Ọ ga-anodu ala dika onye na-eme ka ọlaocha di ọcha na onye na-asacha ya: ọ ga-emekwa ka umu Levi di ọcha, sachapukwa ha dika ọlaedo na ọlaocha, ka ha wee chee Onyenwe anyi aja n'ezu omume. Mgbe ahụ ka aja Juda na Jerusalem ga-atọ Onyenwe anyi uto, dika n'ubochi ochie, na dika n'afọ ndi mbu. Malakai 3:1-4.

Aizaya zutere Ehaz, ya na ihe iriba ama nke nwa ya nwoke, onye aha ya na-anochi anya na n'ubochi ikpeazu "ndi foduru ga-aloghachi." Ndi foduru bu ndi ahụ "na-aloghachi." Aizaya zutere eze ojọọ ahụ, Ehaz, n'oge akuko ihe mere eme nke ime ka ụlọ nsọ di ọcha, nke malitere n'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite n'afọ 1844, ma e wetara ya ná njedebe site n'enupuisi n'afọ 1863.

N'ubochi ikpeazu, ime ka o di ocha bu akuko ihe mere eme nke ika akara nke otu nari puku mmadu iri ano na ano. O buru na ndi Millerite soro nduzi mmeghe nke Chineke nke sochiri 1844, ha gaara aruchaa oru ahụ.

“O buru na ndi Adventist, mgbe nnukwu nkuda mmuo nke afo 1844 gasiri, ejidesiri okwukwe ha ike ma soro onu n'otu gaa n'ihu n'iduzi mmeghe nke Chineke, na-anabata ozi nke mmuo ozi nke ato ma na-ekwusa ya n'uwa n'ike nke Mmuo Nso, ha gaara ahụ nzoputa nke Chineke; Onyenwe anyi gaara aru oru n'uzo di ike site n'mbo ha; a gaara emezu oru ahụ, Kraist gaara abiakwa tupu ugbu a inabata ndi nke Ya ka ha nata ugwo oru ha. Ma n'oge obi abuo na enweghi ntukwasị obi nke sochiri nkuda mmuo ahụ, otutu n'ime ndi kwere na obibia ahụ hapuru okwukwe ha... N'uzo di otu a ka e si gbochie oru ahụ, a hapukwara uwa n'ochichiri. O buru na ahụ dum nke ndi Adventist ejikotala n'elu iwu nile nke Chineke na okwukwe Jisos, lee ka akuko ihe mere eme anyi gaara adi iche n'uzo sara mbara!” Evangelism, 695.

Odachi ha dara n'i "soro onu n'iga n'ihu n'ime nlekota mmeghe nke Chineke," duru ha banye n'onodu Laodisia n'afu 1856, ma nnpusisi sochirinu nke 1863 gosiputara mmalite nke ikpafu n'ozara ahụ nke e ji Izrel oge ochie kowaa, mgbe ha dara ule ha nke iri na nke ikpeazu, e wee maa ha ikpe ka ha nwuo n'ozara n'ime afu iri ano sochirinu.

Nwa Aizaja na-enye nkwa ahụ na n'oge nchacha ikpeazu nke ulo nso n'ubochi ikpeazu, "ndi foduru ga-aloghachi." E gosiputara "iloghachi" ha site n'aka Jeremaya, onye e kwere nkwa na o buru na o "aloghachi," o ga-abu onye nche nke Chineke. Ndi ahụ otu nari puku na puku iri ano na ano bu ndi si n'ida mba n'obi loghachi.

Ndi ahụ bu otu nari puku na iri ano na ano agafewo n'ime nkuda-mmuo ma chere Onyenwe ha. E gosiputawo ha n'udi amamihe nke umu agboghọ amamihe di na akuko ihe mere eme nke ndi Millerite, ma n'akuko ihe mere eme nke mmalite na nke njedebe, a na-ejikota osisi abuo ka ha buru otu mba, n'oge iwusa Mmuo Nso n'oge Mkpu Etiti Abali.

Eze ozo Ahaz nochiri anya ndu Juda nke ga-anula ozi ahụ, ma ndi juru ozi ahụ Aizaja wetara, ma n'ime ime otu ahụ ha "ga-aso ngongo, daa, gbajie, ma tuo n'onya, ma jide ha." Ha bu ndi "na-aju ase n'aka ndi nwere mmuo amamobu, na n'aka ndi dibia afa na-eme mkpu nta, na-atakwu ntakiri," nke na-anochi anya ahumihe ime mmuo ugha ha dara n'ime ya ka ha na-anata aghughu siri ike nke 2 Ndi Tesalonajika. Iju Ahaz juru ozi Aizaja n'afu 742 BC kwekoro na 1863, mgbe e juru ozi Miller. Aizaja bu ihe nnochianya nke Miller, ma ozi nke ma Aizaja ma Miller dabeere n'elu "oge asaa," nke na-achota ebe nkiti ya n'amaokwu nke asato, nke Aizaja isi nke asaa. Nwa Miller (nwa Aizaja) nochiri anya ngaghari Ilaija nke na-abia n'ubochi ikpeazu.

Mkpopta ikpe ahụ e kwuru megide Ahaz n'ihu iju ya gunyere amuma na eze nke ugwu ga-emeri ya, onye ahụ n'ubochi ikpeazu bu njiko ato nke Rome nke oge a, nke ochichi papacy na-achi.

Onyenwe anyi gwakwara m ozo, si, N'ihu na ndi a ajowo mmiri Shiloa nke na-aso nwayoo nwayoo, ma na-enwe onu n'ihu Rezin na nwa Remaliah; ugbu a kwa, lee, Onyenwe anyi na-eme ka mmiri nke osimiri ahụ bia n'elu ha, nke di ike ma di ukwu, ya bu eze Asiria, na otuto ya nile; o ga-ebili n'elu owa ya nile, ma gabiga n'elu nkuku ya nile: o ga-agafekwa Juda; o ga-ejuputa ma gabiga, o ga-erukwa obuna n'olu; na mgbasa nke nku ya ga-ejuputa obosara

ala gi, O Immanuel. Aịsaja 8:5–8.

Aizaya zutere eze ajọ omume, Ahaz, n’isi njedebe nke ọwa mmiri nke ọdọ mmiri elu; ma ọ bụ ezie na e nwere ejighi n’aka n’etiti ndi na-ede akukọ Baibul na ndi okà mmuta ihe ochie ma ọdọ mmiri elu ahụ ọ bụ otu ọdọ mmiri ahụ a na-akpọ ọdọ mmiri Sailoom n’oge Kraist, ọdinaya amuma Aizaya na-ewepu obi abụọ nile, n’ihi na Aizaya na-egosi na eze nke ugwu ga-abiakwute Ahaz, n’ihi na ọ jula mmiri Shaioa nke na-asọba nwayọọ. “Shaioa” bụ aha Agba Ochie ji akpọ “Sailoom” n’Agba Oheru.

Ọ bụ n’ọdọ mmiri Sailoom ka Jisọs gworo nwoke kpuru isi ahụ, ma eze ojoo Ahaz na-anochi anya ndu Laodisia kpuru isi, ma n’afọ 1863, ma n’iwu Sode nke na-abia n’oge na-adighi anya, ndi juru ka a gwoo ha. “Shiloah” na “Siloam” ha abuo putara “ezitere,” ma e zitere ozi site n’aka Nna ahụ gaa n’aka Okpara ahụ, onye mesiri nye ya Gabriel na ndi mmuo ozi di nso ka ha bugaara ya Aịsaja, onye wetara ozi ahụ nke “ezitere” site n’elugwe nye onye ndu Laodisia kpuru isi.

Owa mmiri ahụ sitere n’ọdọ mmiri di n’elu, ebe Aizaja kwusara ozi ahụ, na-anochi anya ebe a na-ebufe mmiri-ozuzo nke Mmuo Nso nye ndi Chineke, dika o dikwa n’anochite nke okpokọ olaedo nke oheru Zecharaya, ma ọ bụ ubube nke nro Jekob.

“The Chineke kwadebere nye anyi ka a na-anochi anya ya n’akwukwo Zekaraya, isi nke 3 na 4, na 4:12–14: ‘M wee zaghachi ozo, si ya, Gini ka alaka oliv abuo ndi a bu, ndi site n’okpokọ olaedo abuo ahụ na-awupu mmanu olaedo ahụ site n’ime onwe ha? O wee zaa m, si, I maghi ihe ndi a bu? M wee si, Ee e, Onyenwe m. Mgbe ahụ o kwuru, Ndi a bu ndi e tere mmanu abuo ahụ, ndi na-eguzo n’akuku Onyenwe uwa nile.’”

“Onyenwe anyi juputara n’ihe niile e ji eme ihe. O dighi ihe owuwu ma ọ bụ akurungwa o na-enweghi. O bụ n’ihi enweghi okwukwe anyi, ibu nke uwa nke anyi, okwu efu na adighi onu ahia anyi, ekweghi ekwe anyi, nke a na-egosiputa n’okwu onu anyi, ka onyinyo ochichiri ji anakota gburugburu anyi. E kpughegi Kraist n’okwu ma ọ bụ n’agwa di ka Onye ahụ mara mma kpmkpm, na Onye kacha elu n’etiti puku iri. Mgbe mkporobi ji afọ ojuju bulie onwe ya nye ihe efu, Mmuo nke Onyenwe anyi apughi ime ihe di ukwu n’ime ya. Oheru mkpirikpi anyi na-ahụ onyinyo ahụ, ma ọ pughi ihu ebube di n’azu ya. Ndi mmuo ozi na-ejide ifufe ano ahụ, nke a nochiri anya ya dika inyinya iwe nke na-achọ itohapu onwe ya ma gbaa oso gafee ihu uwa niile, na-eburu mbibi na onu n’uzo ya.”

“Anyi ga-arahu ura n’otu njedebe di nnoo nso nke uwa ebighi ebi? Anyi ga-abu ndi ume na-adighi, ndi oyi, na ndi nwuru anwu? Ewoo, ka o sina di, ka anyi wee nwee n’ime uka anyi Mmuo na ume nke Chineke a kporo n’ime ndi Ya, ka ha wee guzo n’ukwu ha ma diri ndu. Anyi kwesiri ihu na uzo ahụ di warawara, na onu uzo ahụ di mkpmpku. Ma mgbe anyi na-agafe site n’onu uzo ahụ di mkpmpku, obosara ya enweghi oke.” Manuscript Releases, olu nke 20, 216, 217.

“Mmanu olaedo” ahụ bụ ozi nke Mmuo nke Chineke nke na-esi n’ọdọ mmiri di n’elu rida site n’owa ahụ, nke bụ okpokọ olaedo abuo ahụ bụ ndi ama abuo nke Akwukwo Nso na Mmuo Amuma, ma ọ bụ Agba Ochie na Agba Oheru, ma ọ bụ iwu na ndi amuma, ma ọ bụ Mosis na Elaija.

“Ndị ahụ e tere mmanụ, ndị na-eguzo n’akụkụ Onyenwe anyị nke ụwa nile, nwere ọ̀nọ̀dụ ahụ e nyere Setan n’oge gara aga dika cherub na-ekpuchi ihe nsọ. Site n’aka ndị mmụọ nsọ gbara ocheeze Ya gburugburu, Onyenwe anyị na-eme ka nkwurịta okwu na-adigide adigide n’etiti Ya na ndị bi n’ụwa. Mmanụ ọlaedo ahụ na-anọchi anya amara nke Chineke ji na-enye oriona ndị kwere ekwe ihe ha ga-iji na-enwu, ka ha ghara ịma jijiji ma gbanyuọ. A sị na a naghị esite n’eluiigwe wusa mmanụ nsọ a n’ozị nke Mmụọ Chineke, ndị ọrụ ike nke ajọ omume ga-enwe ọchịchị zuru ezu n’ebe mmadụ nọ.”

“A na-emebi nsopurụ Chineke mgbe anyị anabataghị ozi ndị ọ na-ezitere anyị. N’uzọ dī otu a ka anyị si ajụ mmanụ-edo ahụ ọ choro iwunye n’ime mkpuruobi anyị ka e wee kesaa ya nye ndị nọ n’ọchịchiri. Mgbe oku ahụ ga-abia, ‘Lee, nwoke a na-alụ nwaanyị na-abia; putanụ izute ya,’ ndị na-anabataghị mmanụ nsọ ahụ, ndị na-echekwabeghị amara nke Kraịst n’ime obi ha, ga-achoputa, dika ụmụ agboghọ-amaghị ihe ahụ, na ha adighi njikere izute Onyenwe ha. Ha enweghị, n’ime onwe ha, ike inweta mmanụ ahụ, ndụ ha ebutekwala mbibi. Ma ọ buru na a riọ Maka Mmụọ Nsọ nke Chineke, ma ọ buru na anyị ariọsi ike, dika Mozis mere, ‘Gosi m ebube gi,’ ihunanya Chineke ga-awusara n’obi anyị. Site n’okpokọ-edo ndị ahụ, a ga-eme ka mmanụ-edo ahụ rute anyị. ‘Ọ bughị site n’ike, ọ bughikwa site n’ozo ike, kama ọ bu site na Mmụọ m, ka Jehova nke usuu ndi agha kwuru.’ Site n’inata uzari na-enwu enwu nke Anyanwu nke Ezi Omume, umu Chineke na-enwu di ka ihè n’ụwa.” Review and Herald, July 20, 1897.

Ozi ahụ Ehaz juru bu ozi nke Mkpu Etiti Abali, nke gaara eru n’okè ya n’obibia nke ugboro abuo nke Kraịst, ma ọ buru na ndi ndu Laodisia anabatara ozi e zigara Laodisia “ezigara” ha n’afọ 1856. Ozi ahụ gaara emesia bulie ruo n’igho nnukwu mkpu, ndi nke Chineke gaara arucha oru ahụ ma noro n’udo. Kama nke ahụ, ha laghachiri n’ogbugbo ahụ a naputara ha na ya.

A na-anochi anya Aizaija na Ehaz di ka ndi no n’usoro ime ka ha di ocha n’ubi onye na-asacha akwa, nke Onye-Ozi nke Ogbugba-ndu na-aruzu na Malakai isi nke ato. N’uzo ihe nnochianya, a debere ha n’ebe a na-awusa “mmanu” (ozi) n’ohu Zakaraja, ma n’ubochi ikpezu, ozi Aizaija nye Ehaz bu ozi nke Islam nke Ahuhu nke ato; o bu ozi nke akuko ihe mere eme zoro ezo nke egbè eluigwe asaa ahụ; o bu ozi na nke asato sitere n’ime asaa ahụ; o bu ozi nke ubi-vain; o bu ozi nke “Eziokwu,” nke ha niile bu akuko di iche iche nke Mkpughe nke Jisos Kraist, nke n’ubochi ikpezu na-emeputa ime ka mmadu di ocha nke ubi onye na-asacha akwa ahụ na-anochi anya ya.

O bukwa ozi nke “oge asaa” nke gbanwere site n’akuko nkume ntoala Miller gaa n’isi nkuku, n’ihi na o bu eziokwu mbu, ya mere o ghaghikwa ibu eziokwu ikpezu. Afọ 1863 kporo akara mmechi nke usoro nsachapu nke malitere site n’ibiarute nke mmu ozi nke ato n’ubochi Oktoba 22, 1844, ma n’ikpezu rute n’ihe nke “oge asaa” n’afọ 1856. N’afọ 1844 ihè nke puku afọ abuo na nari ato kporo akara mmalite nke dugara na njedebe nke puku afọ abuo na nari ise na iri abuo kporo akara ya. Ma, isi nke Laodisia na mmalite na na njedebe, juru ihu mmekorita di n’etiti ohu abuo ahụ. Afọ 1863 na-anochi anya mmechi nke usoro nsachapu nke na-eme mgbe niile mgbe a kpoghechara ozi, e wee kpoghee ozi nke mmu ozi nke ato n’ubochi Oktoba 22, 1844.

Ihè nke mmu ozi nke ato nke ekpughere na 1844 abughi naani otu ihè; o bu ihe Nwanyi White kporo “ihè na-aga n’ihu nke mmu ozi nke ato.” Ihè na-aga n’ihu nke mmu ozi nke ato malitere na 1844, o na-anogidekwa na-aga n’ihu ruo mgbe oge amara ga-emechi; ma mgbe o biarutere na

mbụ, nakwa mgbe ọ ga-eru n'ókè ikpeazu ya, e nwere oge nnwale pụrụ iche nke mmụọ-ozị nke atọ. Oge nnwale ndị ahụ, n' mbido na n'ogwugwu, na-anọchikwa anya usoro nnwale nke Daniel kọwara dị ka “mmụba nke omụma,” nke bụkwa ihè na-aga n'ihu nke mmụọ-ozị nke atọ.

Usoro nnwale ahụ ná mmalite malitere n'afọ 1844, ihè nke na-aga n'ihu wee bawanye n'omụma ruo mgbe ọ ruru ngwucha ya n'afọ 1856. Ihè mbido na ihè ngwucha nke oge nnwale ahụ bụ ọhụ abụọ ahụ nke Daniel isi nke asatọ, amaokwu iri na atọ na iri na anọ, ndị na-anọchi anya ntọala na ogidi etiti nke Adventism.

Oge ule nke mmụọ ozi mbụ malitere n'ụbọchị Ogost 11, 1840, ma kwusị n'ime ndakpọ olileanya mbụ n'ụbọchị Eprel 19, 1844. Oge ule nke mmụọ ozi nke abụọ wee malite mgbe ahụ, ma gara n'ihu ruo n'ụbọchị Oktoba 22, 1844. N'oge ahụ ka mmụọ ozi nke atọ bjarutere, oge ule nke mmụọ ozi nke atọ wee gara n'ihu ruo mgbe Adventizim Laodisia juru ihè nke mmụọ ozi nke atọ n'afọ 1863.

Oge ule nke mmụọ ozi nke atọ maka Adventizim Millerite nwere mbido na njedebe, ma mbido na njedebe ahụ ga-anọchite otu ihe ahụ, n'ihì na Jisọs na-eji mbido ihe eme ihe mgbe niile iji gosiputa njedebe ihe ahụ. Mmeghe nke ihè na-aga n'ihu nke mmụọ ozi nke atọ bụ ihè nke mputa ahụ (ọhụ “mareh”), nke amaokwu nke iri na anọ nke isi nke asatọ nke Daniel. Njedebe nke ihè na-aga n'ihu nke mmụọ ozi nke atọ bụ ihè nke izọpja ebe nsọ na usuu ndị agha n'okpuru ụkwu (ọhụ “chazon”), nke amaokwu nke iri na atọ. Ọhụ abụọ ahụ ejikọtara onwe ha n'amụma.

Mgbe ahụ, ị ga-eme ka opi nke jubili kpọ n'ụbọchị nke iri nke onwa nke asaa; n'ụbọchị mkpuchi mmehie ka unu ga-eme ka opi kpọ n'ala unu niile. Levitikos 25:9.

Opi kpọ n'Ụbọchị Mkpuchite Mmehie, nke bụ Oktoba 22, 1844, bụ opi Jubili, nke na-anọchite anya okirikiri nsọ nke afọ asaa, nke na-agbakọta bụrụ ụbọchị puku abụọ na narị ise na iri abụọ. Onye-nwe anyị zubere idu Izrel oge ochie ozugbo banye n'Ala Nkwa ahụ, ma nnupuisi ha gbochiri ka nke ahụ mee. Onye-nwe anyị zubere idu Izrel nke oge a ozugbo banye n'Ala Nkwa ahụ, ma nnupuisi gbochiri ka nke ahụ mee. Ọ bụrụ na Izrel nke oge a gaara erube isi n'ihè na-aga n'ihu nke mmụọ-ozị nke atọ, ha gaara adọ ụwa aka ná ntị, Onye-nwe anyikwa gaara aloghachi ihe kariri otu narị afọ gara aga.

Ka nke ahụ wee mee, Ọ gaara adị mkpa ka Onyenwe anyị ruo mgbanwe n'etiti ndị Millerite, a na-akọwaputakwa mgbanwe ahụ dika ihe omimi nke Chineke n'Akwukwo Nso. Ọ bụrụ na Adventism esoro ihè na-aga n'ihu nke mmụọ ozi nke atọ, mgbe ahụ opi nke Jubili gaara ada ruo nnoo na njedebe, n'ihì na ọ bụ n'ụbọchị ndị ahụ opi nke asaa na-ada ka a na-emezu ihe omimi nke Chineke. N'ime Mkpughe iri, opi ahụ, nke bụ opi Jubili, nakwa opi nke ahụ nke atọ, malitere ida na Oktoba 22, 1844.

Mmụọ-ozị ahụ nke m hụrụ ka o guzoro n'elu oké osimiri na n'elu ụwa weliri aka ya eluigwe, Nukwaa iyi site n'aha Onye ahụ nke dị ndụ ruo mgbe ebighi ebi, onye kere eluigwe na ihe ndị dị n'ime ya, na ụwa na ihe ndị dị n'ime ya, na oké osimiri na ihe ndị dị n'ime ya, na oge agakwaghị adị ọzọ: Kama n'ụbọchị nke olu mmụọ-ozị nke asaa, mgbe ọ ga-amalite ifu opi, a ga-emezu ihe omimi nke Chineke, dika O kwusaworo ya nye ndị ohu Ya, ndị amụma.

Mkpughe 10:5–7.

Usoro ịdị-ọcha nke ule nke malitere n'ụbọchị Ọktoba 22, 1844, nke bụ ihè na-aga n'ihu nke mmụọ ozi nke atọ, malitere site n'ihè nke Daniel isi nke asatọ, amaokwu nke iri na anọ, ọ kwusiriikwa site n'ihè nke Daniel isi nke asatọ, amaokwu nke iri na atọ. Ọ malitere site n'aziza nke amaokwu nke iri na anọ, ma kwusi site n'ajụju nke amaokwu nke iri na atọ.

Afọ iri na itoolu ahụ ka e ji mbata ozi ịdọ aka ná ntị nke Aịsaja bjakwutere Ehaz, eze nke Juda nkịtị, n'oge agha obodo n'etiti ugwu na ndịda, mee ihe atụ ha. Afọ iri na itoolu ahụ kwusiri mgbe eze ugwu kpoagara Izrel n'ịbụ ohu. Afọ iri na itoolu ahụ nọchiri anya mbata nke mmụọ-ozi nke atọ n'afọ 1844 ruo n'ogba-isi nke afọ 1863. Ihè na-aga n'ihu nke mmụọ-ozi nke atọ ka e ji ozi Aịsaja nọchite anya ya.

Ijụ ihè ahụ na-aga n'ihu wetara njedebe nke mmegharị Millerite, ma n'oge ule ahụ, Mmegharị Millerite nke Filadelfia gbanwere buru Chọchị Laodisia. Afọ iri na itoolu ahụ malitere na 742 BC, na afọ iri na itoolu ahụ malitere na 1844, ha abụọ nọchiri anya usoro ule na ime ka a dị ọcha n'ụbọchị ikpeazu, ya bụ, oge ule ikpeazu nke ihè na-aga n'ihu nke mmụọ ozi nke atọ.

N'ime usoro ule ikpeazu ahụ, a ga-emecha ihe omimi nke Chineke. Ndị otu narị puku iri anọ na anọ bụ ndị na-eche, na-alaghachi, ma burukwa ndị a kara akara.

Kechie àmà ahụ, mechie iwu ahụ n'etiti ndị na-eso ụzọ m. M ga-echere Onyenwe anyị, onye na-ezobe ihu Ya n'ụlọ Jekob; m ga-atukwasikwa anya n'ebe Ọ nọ. Lee, mụ onwe m na ụmụaka ndị Onyenwe anyị nyeworo m bụ maka ihe ịrịba ama na maka ihe ịtụnanya n'Izrel sitere n'aka Onyenwe ndị agha, onye bi n'ugwu Zayon. Aizaya 8:16–18.

Oge onwunwa nke njedebe nke ihè na-aga n'ihu nke mmụọ ozi nke atọ n'ụbọchị ikpeazu malitere n'ebe oge onwunwa nke mmalite ahụ malitere. Ọ malitere mgbe Jizos weliri aka Ya elu n'eluigwe ma kposaa “na oge agaghị adikwa ọzọ.” Nkwuputa ahụ mere n'October 22, 1844, mgbe opi nke asaa kwusara Jubili na njedebe nke okirikiri nsọ nke asaa. Okirikiri nke afọ asaa, nke e mere ugboro asaa, bụ n'ezie afọ iri anọ na itoolu, ma ọ bụ ụbọchị puku abụọ narị ise na iri abụọ.

Afọ 1989 na-akara “oge ọgwugwu” n'ime mmegharị nke otu narị puku iri anọ na anọ, ọ bukwa n'afọ 1989 ka e mezuru otu narị afọ iri abụọ na isii nke bidoro n'oge nnupuisi nke 1863. Mmegharị nke otu narị puku iri anọ na anọ bidoro n'“oge ọgwugwu,” ya na ihe nnọchianya nke “oge asaa,” n'ihì na otu narị afọ iri abụọ na isii bụ otu ụzọ n'ụzọ iri nke puku abụọ na narị isii, nke n'aka nke ọzọ bụ ọkara nke puku abụọ na narị ise na iri abụọ.

Jizos na-anọchi anya mgbe nile njedebe nke ihe site na mmalite nke ihe, e wee jiri ihe nnọchianya nke “oge asaa” kaa akara mmalite nke ngaghari nke puku mmadu otu narị na iri anọ na anọ, dika ọ dikwa na njedebe nke ngaghari ahụ. Ụbọchị ndị ahụ nke ifu opi nke mmụọ ozi nke asaa, mgbe e mezuru ihe omimi nke Chineke, bidoro na njedebe nke ụbọchị “atọ na ọkara” nke Mkpughe isi nke iri na otu. Opi nke Asaa, nke bukwa Ahuhu nke atọ, furu ụda ya nke abụọ n'ụbọchị Ọktoba 7, 2023, ma a na-emezu ugbo a ihe omimi nke Chineke, dika “o kwuputara ya nye ndị odibo ya ndị amuma.” E ji ihe nnọchianya nke “oge asaa” kaa akara njedebe nke ngaghari ahụ, dika e siri kaa akara mmalite nke otu ngaghari ahụ n'onwe ya.

N’oge ọgwugwu n’afọ 1798, “oge asaa” nke iwe Chineke megide alaeze ugwu ahụ b́jara n’isi njedebe, ma na njedebe nke mmegharị ndị Millerite, ijú eziokwu ndị jikọtara na “oge asaa” ahụ kporọ akara nnupuisi nke afọ 1863. Jisọs na-egosiputakarị ọgwugwu nke otu ihe site ná mmalite nke otu ihe, ma mmegharị nke mmụọ ozi mbụ (ndị Millerite) na-egosi mmegharị nke mmụọ ozi nke atọ (ndị puku narị otu na iri anọ na anọ). Mmegharị abụọ ahụ na-amalite na “oge asaa” ma na-ejedebe kwa na “oge asaa.” I pughị imeputa ihe ndị a n’echiche.

Anyi ga-aga n’ihu n’imụ ihe a n’isiokwu na-esonụ.

“Ndị nọ n’onọdu ọrụ dī mkpa ekwesighi inabata ukpuru nke uwa nke na-akwalite afọ ojuru onwe onye na mmefu na-enweghi oke, n’ihi na ha enweghi ike inabata ya; ma o burugodi na ha nwere ike, ukpuru dī ka nke Kraist agaghi ekwe ka ha mee ya. O dī mkpa inye otutu nkuzi. ‘Onye ka O ga-akuziri ihe omuma? onye ka O ga-eme ka o ghota ozizi? ndi a kpoputara ara, ndi a doputara n’obi nne. N’ihi na iwu ga-adi n’elu iwu, iwu n’elu iwu; ahiri n’elu ahiri, ahiri n’elu ahiri; ebe a ntakiri, ebe ozọ ntakiri.’ N’uzo dī otu a ka a ga-eji ndidi wetara umuaka okwu nke Onyenwe anyi ma debe ya n’ihu ha, site n’aka nne na nna ndi kweere n’okwu Chineke. ‘N’ihi na o bu n’egbugbere onu na-asu nsu na n’asusu ozọ ka O ga-agwa ndi a okwu. Ndi O siru ha, Nke a bu izu ike nke unu ga-eme ka ndi ike gwuru zuru ike; nke a bukwa ume oheru: ma ha achoghi inu. Ma okwu nke Onyenwe anyi ghoru nye ha iwu n’elu iwu, iwu n’elu iwu; ahiri n’elu ahiri, ahiri n’elu ahiri; ebe a ntakiri, ebe ozọ ntakiri; ka ha wee jee, daa azu, gbajie, buru ndi a toro n’onyà, ma jide ha.’ Gini kpatara ya?—n’ihi na ha egeghi nti n’okwu nke Onyenwe anyi nke biakwutere ha.”

“Nke a putara ndi ahụ na-enwetabeghi ozizi, ma ha akwalitela amamihe nke onwe ha, ma horu iru ọrụ n’onwe ha dika echiche nke onwe ha si di. Onye-nwe-anyi na-enye ndi a nnwale ahụ, ka ha were onodu ha soro ndumodu Ya, ma o bu ju ma mee dika echiche nke onwe ha si di, mgbe ahụ Onye-nwe-anyi ga-ahapu ha n’aka nsonaazu doru anya. N’uzo anyi niile, n’ozu anyi niile nye Chineke, O na-agwa anyi okwu, ‘Nye M obi gi.’ O bu mmuọ nrubeisi, nke a puru izi ihe, ka Chineke chorọ. Ihe na-enye ekpere idi-elu-ya bu eziokwu ahụ na e si n’obi ihunanya, nke na-erube isi, kuputa ya.”

“Chineke na-achọ ihe ufodu n’aka ndi Ya; ma o buru na ha asi, Agaghi m enyefe obi m ime ihe a, Onyenwe anyi na-ahapu ha ka ha nogide n’ihe ha chere na o bu amamihe nke aka ha n’enweghi amamihe nke eluigwe, ruo mgbe e mezuru Akwukwo Nso a [Aisaja 28:13]. Unu agaghi asi, Aga m eso nduzi nke Onyenwe anyi ruo n’oke ufodu nke kwekoru n’ikpe m, ma mgbe ahụ jidesie echiche nke m ike, na-aju ka a kpuo m dika oiyi nke Onyenwe anyi. Ka e juo ajuru a, Nke a o bu uche nke Onyenwe anyi? o bughu, Nke a o bu echiche ma o bu ikpe nke—?” Testimonies to Ministers, 419.